

EVROPSKA
KOMISIJA

VISOKI PREDSTAVNIK
UNIJE ZA ZUNANJE
ZADEVE IN
VARNOSTNO POLITIKO

Bruselj, 24.4.2018
JOIN(2018) 7 final

SKUPNO POROČILO EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

Posebno upravno območje Hongkong: letno poročilo za leto 2017

POROČILO EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

POSEBNO UPRAVNO OBMOČJE HONGKONG: LETNO POROČILO ZA LETO 2017

Povzetek

Evropska unija (v nadaljnjem besedilu: EU) in njene države članice od izročitve Hongkonga Ljudski republiki Kitajski (v nadaljnjem besedilu: LRK) leta 1997 pozorno spremljajo politični in gospodarski razvoj na Posebnem upravnem območju (v nadaljnjem besedilu: PUO) Hongkong v skladu z načelom „ena država, dva sistema“. EU upošteva politiko „ena Kitajska“ ter podpira načelo „ena država, dva sistema“ in njegovo izvajanje. Skladno z zavezo Evropskemu parlamentu iz leta 1997 se izdaja letno poročilo o napredku Hongkonga. To je dvajseto poročilo, v njem pa je zajet razvoj v letu 2017.

Leta 2017 je bila 20. obletnica izročitve. Za PUO Hongkong in delovanje načela „ena država, dva sistema“ je bilo to pestro in politično težavno leto. Zaznamovali so ga volitve glavnega upravitelja, obisk predsednika Xi Jinpinga, izločitev nadaljnjih štirih zakonodajalcev, ki podpirajo demokracijo, sporni kolokacijski sporazum, vključno s sklepom Stalnega odbora Nacionalnega ljudskega kongresa, da odobri ta sporazum, zaradi česar so se v hongkonški pravni skupnosti pojavila vprašanja glede pravne podlage sporazuma, in na desetine sodnih zadev s političnimi podtoni (veliko jih je bilo povezanih s sodelovanjem v gibanju „Occupy Central“ leta 2014).

Kljub nekaterim izzivom se je načelo „ena država, dva sistema“ na splošno uspešno izvajalo. Vendar se zaradi pomislekov glede njegovega postopnega spodkopavanja pojavljajo upravičena vprašanja v zvezi z njegovim dolgoročnim izvajanjem in visoko stopnjo avtonomije Hongkonga.

Vladala je pravna država, pravosodje pa je še naprej izkazovalo svojo neodvisnost in dosledno upoštevanje predpisanega postopka, čeprav je moralo spet opraviti več politično občutljivih sodnih presoj.

Svoboda govora in svoboda obveščanja se na splošno spoštujeta. Vendar sta postala izrazitejša dva negativna trenda: samocenzura pri poročanju o dogajanju v notranji in zunanji politiki Kitajske ter pritisk na novinarje.

Hongkong je ostal konkurenčno mednarodno poslovno in finančno središče ter glavno svetovno vozlišče za poslovanje s celinsko Kitajsko.

Cilj nove uprave, ki je dolžnosti prevzela 1. julija, je bil začeti znova, pri čemer je uvedla vrsto pobud za izboljšanje preživetja ljudi. Glavna upraviteljica Carrie Lam se je zavezala, da si bo prizadevala za premostitev politične razdeljenosti in vzpostavitev vključujoče družbe. Vlada je najavila ambiciozne načrte za diverzifikacijo hongkonškega gospodarstva ter povečanje njegove inovacijske in tehnološke zmogljivosti, da bi zagotovila dolgoročno konkurenčnost.

Pravna država, pregleden regulativni okvir, zelo nizke stopnje korupcije in kriminala ter učinkovita javna uprava in neodvisno pravosodje so vsi prispevali k ohranjanju in spodbujanju ugodnih razmer za naložbe, ki so temelj uspeha Hongkonga.

Kot je bilo navedeno že v prejšnjih poročilih in ponovljeno ob drugih priložnostih, EU spodbuja organe PUO Hongkong in centralne ravni države, naj nadaljujejo volilno reformo v skladu z ustavo in dosežejo dogovor o volilnem sistemu, ki bo demokratičen, pravičen, odprt in pregleden. Splošna volilna pravica bi vladi zagotovila večjo podporo javnosti ter legitimnost pri prizadevanjih za doseganje gospodarskih ciljev in reševanje socialno-ekonomskih izzivov Hongkonga.

Politični razvoj

Zaprto volilni odbor s 1 194 člani je 26. marca z veliko večino izvolil Carrie Lam za četrto glavno upraviteljico Hongkonga. Volilna kampanja je bila živahna in borbena, čeprav so bili vsi trije kandidati člani strank, naklonjenih sistemu. O volitvah se je obsežno in svobodno poročalo v medijih, vendar so bile določene nekatere omejitve za digitalne medije. Verodostojnost volitev pa so omajale trditve glede vmešavanja Pekinga in njegovega pritiska. Carrie Lam je dolžnosti prevzela 1. julija. Zavezala se je, da bo vzpostavila stike s pandemokrati ter si z osredotočanjem na gospodarski razvoj in nujna socialna vprašanja prizadevala za spravo hongkonške družbe. Začetek njenega mandata je otežilo veliko število kočljivih sodnih postopkov, ki jih je začela predhodna uprava.

Polemika glede priseganja, zaradi katere sta bila leta 2016 izločena dva zakonodajalca, se je nadaljevala tudi leta 2017. Julija so bili izločeni še štirje pandemokratični zakonodajalci (skupaj šest od 70)¹. Strankam, ki se zavzemajo za demokracijo, je bila odvzeta dejanska pravica do veta v nekaterih zakonodajnih postopkih, njihova pravica manjšine (tretjina glasov), da prepreči sprejetje odločitve v drugih postopkih, pa je postala zelo oslABLJENA. Zakonodajalci, naklonjeni sistemu, so decembra izkoristili poslabšanje položaja opozicije ter jim je uspelo spremeniti pravila in postopke zakonodajnega sveta. Obstrukcija, s katero so pandemokratične stranke v preteklosti pogosto nasprotovale vladnim predlogom zakonov, je postala težja.

Skupine, ki v nekaterih primerih pozivajo k samoodločbi, v drugih pa celo k neodvisnosti, so bile oslABLJENE. Pozivi k neodvisnosti so ponehali, čeprav je v univerzitetnih naseljih še vedno mogoče videti nekaj transparentov v podporo neodvisnosti.

Kljub številnim izzivom sta se leta 2017 ohranila **neodvisnost sodstva in popolno spoštovanje pravne države**. Oboje je ključno za nadaljnje obravnavanje Hongkonga kot demokratičnega območja in mednarodnega poslovnega središča ter njegovo prizadevanje, da se utrdi kot mednarodno središče za arbitražo in mediacijo.

¹ Nadomestne volitve za izvolitev štirih zakonodajalcev (dveh, ki sta bila izločena leta 2016, in dveh iz leta 2017, od katerih se ni nobeden pritožil zoper izločitve) so bile 11. marca 2018.

Leta 2017 je bilo kar deset hongkonških zakonodajalcev iz opozicije obravnavanih v nekem sodnem postopku. Nekateri so bili vključeni v pravne postopke na podlagi različnih obtožb, od polemike glede priseganja in motečega vedenja do oskrunitve zastave.

Od marca je bilo več deset oseb obtoženih nezakonitih shodov, spodbujanja kršenja javnega reda in podobnih obtožb, večinoma povezanih s protesti gibanja „Occupy Central“ leta 2014 ali demonstracijami pred pekinškim uradom za zveze novembra 2016.

Hongkonško pritožbeno sodišče je 17. avgusta tri voditelje navedenega gibanja (Joshua Wonga, Nathana Lawa in Alexa Chowa) obsodilo na zaporno kazen zaradi nezakonitega shoda pred sedežem vlade leta 2014. Do vložitve pritožbe je vsak že odslužil delo v splošno korist. Sekretar za pravosodje se je pritožil zoper prvo kazen, ki jo je izrekel sodnik nižjestopenjskega sodišča in ki se je štela za preveč prizanesljivo. V zaporu je pristalo še trinajst drugih aktivistov, ki so podpirali demokracijo. Pandemokrati so obtožili vlado, da spodbujala pravno državo in pravosodni sistem izkorišča kot orožje za zatiranje opozicije. Odvetniška zbornica in pravniško društvo sta izdala skupno izjavo, v kateri sta navedla, da nič ne kaže na to, da bi na odločitve vlivali politični pomisleki.

Več kot 22 000 ljudi se je 20. avgusta udeležilo miroljubnega pohoda, v katerem so nasprotovali kazni.

Več kot trimesečna zaporna kazen, na katero so bili obsojeni trije voditelji gibanja „Occupy“, zanje pomeni, da naslednjih pet let ne bodo mogli kandidirati na volitvah v zakonodajni svet. Sodne odločbe sodišča na zadnji stopnji jim ni bilo treba čakati v zaporu, ampak so bili pozneje vsi trije izpuščeni na prostost ob plačilu varščine².

Sodni postopki niso bili sproženi samo zoper člane opozicije. Sedem policistov je bilo 17. februarja obsojenih na dve leti zavora zaradi napada na prodemokratskega aktivista med protestom gibanja „Occupy“ leta 2014, kar je podpornike sistema spodbudilo k javnemu izražanju nezadovoljstva.

Železniški kolokacijski sporazum s celinsko Kitajsko je bilo drugo vprašanje, ki je leta 2017 predstavljalo izziv. Projekt se pripravlja že skoraj desetletje, postopki pa so bili pospešeni julija, ko je dolžnosti prevzela nova vlada. V okviru sporazuma bo območje nove železniške postaje za povezavo med Hongkongom in celinsko Kitajsko oddano v najem celinski Kitajski za postopke carinjenja na enem mestu. S predlaganim sporazumom bo celinska Kitajska dobila skoraj popolno pristojnost za peron, kupeje vlaka in čakalnico za potnike. Pristojnost ni omejena na priseljevanje, carino in karanteno, ampak vključuje tudi kazenske in druge zadeve.

V praksi je ta ureditev primerna: vključitev Hongkonga v kitajsko nacionalno železniško omrežje za visoke hitrosti je smiselna z gospodarskega in logističnega vidika. Vendar so se pojavila vprašanja glede združljivosti tega kolokacijskega sporazuma z načelom „ena država,

² Sodišče na zadnji stopnji je 6. februarja 2018 soglasno razveljavilo zaporne kazni in ponovno naložilo kazni sodnika nižjestopenjskega sodišča.

dva sistema“. Stalni odbor Nacionalnega ljudskega kongresa je 27. decembra sporno odobril sporazum. Pravna skupnost je izrazila pomisleke glede neobstoja pravne podlage za sklep odbora, ki po navedbah pravne skupnosti ogroža ustavo. Zakonodajni svet naj bi v prvi polovici leta 2018 sprejel predlog izvedbenega zakona.

Državljanu EU Benedictu Rogersu je bil 11. oktobra **zavrnjen vstop** v Hongkong. Hongkonški organi za priseljevanje so nedvomno pristojni za odločanje, kdo lahko vstopi na ozemlje Hongkonga. Vendar se glede na pripombe hongkonških organov in tiskovnega predstavnika kitajskega ministrstva za zunanje zadeve zdi, da je to odločitev sprejel Peking na podlagi svojih pristojnosti na področju zunanjih zadev. To je sprožilo vprašanja v zvezi z izvajanjem načela „ena država, dva sistema“, saj je priseljevanje v skladu z ustavo v pristojnosti Hongkonga.

Zadnji od „**pogrešanih**“ **knjigarnarjev**, katerih primeri še niso bili zadovoljivo pojasnjeni, se je znova pojavil oktobra 2017. Celinski organi so izpustili Gui Minhajja, na celini rojenega naturaliziranega švedskega državljana, ki je izginil leta 2015. Januarja 2018 je bil znova odpeljan v pridržanje.

Ko je bil po zadevi v zvezi s knjigarnarji 27. januarja iz svojega hotela v Hongkongu domnevno ugrabljen kitajski poslovnež Xiao Jianhua, se je znova pojavila zaskrbljenost, da celinske varnostne sile morda delujejo na hongkonškem ozemlju.

Enake možnosti, pravice in svoboščine

Hongkong uživa visoko stopnjo svobode. Svoboda izražanja, svoboda medijev in svoboda obveščanja so njegove temeljne vrednote v okviru načela „ena država, dva sistema“ in so ključni element močnega položaja Hongkonga kot svetovnega poslovnega središča. EU poziva vse deležnike, naj ohranjajo te vrednote.

Čeprav hongkonški **mediji** še vedno uživajo visoko stopnjo svobode, se izzivi kopičijo že več let. Hongkong je leta 2017 na indeksu svobode tiska (Novinarji brez meja) nazadoval za štiri mesta in se uvrstil na 73. mesto, kar je najslabša uvrstitev v zgodovini.

Hongkonško združenje novinarjev je v zadnjem letnem poročilu o svobodi tiska sklenilo, da se samocenzura povečuje; sedem od desetih novinarjev je navedlo, da se svoboda tiska slabša. Veliko glavnih medijskih organizacij je vsaj v delni lasti podjetij s celine, kar vpliva na njihovo pokrivanje tem in uredniško politiko. Policija je preiskovala več primerov ustrahovanja in groženj novinarjem.

Leta 2017 je bil dosežen pomemben napredek: po letih pritožb je vlada končno odpravila omejitve v zvezi s pokrivanjem vladnih dogodkov v spletnih medijih.

Svoboda izražanja se v Hongkongu dobro spoštuje, vendar se vse pogostejše zastavljajo vprašanja o omejitvah te svobode v zvezi z občutljivim vprašanjem pozivov k samoodločbi ali neodvisnosti. Stranke, ki podpirajo neodvisnost, so v začetku leta kritizirale vlado zaradi kršitev svobode izražanja, ko jim je bila prepovedana postavitev stojnic na sejmu ob lunarnem novem letu. Organi so navedli, da bi lahko spodbujanje neodvisnosti Hongkonga ogrozilo javno varnost. Plakati in transparenti, ki pozivajo k neodvisnosti Hongkonga in so bili

izobešeni v več hongkonških univerzitetnih naseljih, so bili sčasoma prepovedani v večini teh naselij. Vodje desetih univerz so 16. septembra dali skupno izjavo, v kateri so zavrnil neodvisnost Hongkonga in obsodili „zlorabo“ svobode izražanja. Zveze študentov dvanajstih visokošolskih ustanov so objavile skupni odgovor, v katerem so zagovarjale svobodo razpravljanja o neodvisnosti v univerzitetnih naseljih. Vlada je zavrnila špekulacije, da je univerze prisilila v objavo izjave, in dodala, da ne bo dopuščala zavzemanja za neodvisnost.

Hongkong se še vedno sooča z vrsto socialno-ekonomskih vprašanj in **neenakostjo**: Ginijev koeficient je dosegel rekordno vrednost 0,539³, s čimer je Hongkong postal eno od mest z največjimi neenakostmi na svetu. Razlika se povečuje, pri čemer najbogatejših 10 % gospodinjstev zasluži 44-krat toliko kot najrevnejših 10 %. Zmanjševanje revščine in zagotavljanje podpore prikrajšanim osebam je med najpomembnejšimi nalogami programa vlade.

Hongkong še vedno nima celovite **protidiskriminacijske zakonodaje**. Komisija za enake možnosti je skupaj s 75 glavnimi podjetji, kitajsko univerzo in hongkonško odvetniško zbornico marca izdala skupno izjavo, v kateri je pozvala vlado, naj sprejme zakonodajo proti diskriminaciji na podlagi spolne usmerjenosti, spolne identitete in statusa interseksualne osebe. Vlada se na izjavo ni odzvala.

Vlada se je pritožila zoper dve prelomni zadevi v zvezi z istospolnimi partnerji. Če sodišče na zadnji stopnji potrdi prejšnje sodbe, bi to lahko pospešilo sprejetje celovite protidiskriminacijske zakonodaje, ki bi zajemala diskriminacijo na podlagi spolne usmerjenosti.

Tuji gospodinjski pomočniki, ki jih je približno 320 000, so se še naprej soočali s pomanjkanjem ustreznega varstva delavcev in ustrezne socialne zaščite. Zaskrbljenost vzbujata zlasti dva veljavna zakona v zvezi s tujimi gospodinjskimi pomočniki, in sicer zahteva, da tuji gospodinjski pomočniki živijo na domu delodajalca, in pravilo „dveh tednov“, v skladu s katerim morajo tuji gospodinjski pomočniki najti delo v dveh tednih po izteku njihove pogodbe ali pa jim sledi deportacija. Vlada je sprejela ukrepe, da bi zatrla služenje zaradi zadolženosti in zlorabe, ki jih zakrivijo zaposlovalne agencije, vendar je potrebno odločnejše ukrepanje.

Višje sodišče je 3. oktobra začelo obravnavati pravno izpodbijanje zahteve, da tuji gospodinjski pomočniki živijo na domu delodajalca. Z odpravo te zahteve bi se pomembno izboljšale pravice tujih gospodinjskih pomočnikov: zagovorniki človekovih pravic so pogosto obsojali njihove neustrezne življenjske razmere in pozivali organe, naj odpravijo inkriminacijo ureditev, v okviru katerih tuji gospodinjski pomočniki ne živijo na domu delodajalca.

Trgovina z ljudmi še vedno vzbuja zaskrbljenost, zlasti zaradi neobstoja enotnega zakonodajnega in političnega okvira. Vlada PUO je ustanovila delovno skupino za obravnavanje tega vprašanja ter sodeluje z EU in drugimi člani mednarodne skupnosti.

³ Po navedbah vlade Posebnega upravnega območja Hongkong je Ginijev koeficient nekoliko nižji (0,473), če se upoštevajo učinki obdavčitve in socialnih prejemkov.

Hongkong je okrepil sodelovanje s celinsko Kitajsko, vključno s skupnimi operacijami. EU in hongkonški varnostni urad sta julija organizirala uspešno delavnico o trgovini z ljudmi ter se veselita nadaljnega sodelovanja.

Protikorupcijski sistem je ostal strog in odporen. Hongkong se ponaša z zelo visokimi standardi ukrepov za večjo preglednost in boj proti korupciji. Organi ter tudi politični voditelji in vodje podjetij priznavajo, da je preglednost, vključno s podjetji s celine, zelo pomembna za ohranjanje vodilnega položaja Hongkonga kot mednarodnega poslovnega središča.

Odnosi med Hongkongom in celinsko Kitajsko

Deli hongkonške družbe so zaskrbljeni zaradi po njihovem mnenju postopnega razkrajjanja „visoke stopnje avtonomnosti“ Hongkonga v Ljudski republiki Kitajski ter vedno manjšega spoštovanja vrednot in načina življenja v Hongkongu v okviru načela „ena država, dva sistema“.

Predsednik Xi Jinping je med obiskom Hongkonga ob 20. obletnici izročitve ponovil zavezo centralne ravni države načelu „ena država, dva sistema“. Poudaril je tudi, da sta ogrožanje nacionalne varnosti in suverenosti ter izpodbijanje oblasti centralne ravni države skrajni meji, ki se ne smeta prestopiti. Govori in pripombe več visokih pekinških uradnikov po obisku predsednika Jinpinga in njegovem poročilu na 19. strankarskem kongresu kažejo, da se ustava razlaga na nov način, pri čemer Kitajsko uveljavlja „vsesplošno pristojnost“ v Hongkongu.

Stalni odbor Nacionalnega ljudskega kongresa je novembra izglasoval vključitev zakona o nacionalni himni v Prilogo III k hongkonški ustavi, v kateri so navedeni nacionalni zakoni Ljudske republike Kitajske, ki se uporabljajo tudi v Hongkongu. Vlada PUO Hongkong je navedla, da se bo zakon o nacionalni himni v PUO uporabljal na podlagi ustrezne lokalne zakonodaje. Nekaterih kazni, ki jih določa nacionalna zakonodaja, v Hongkongu zaradi velikih razlik v kazenskem pravu ni mogoče uporabiti. Retroaktivna uporaba ni predvidena.

V letu 2017 sta zaskrbljenost glede izvajanja načela „ena država, dva sistema“ povzročila še dva dogodki: odločitev Pekinga, da državljanu EU prepreči vstop v Hongkong, in sklep Stalnega odbora Nacionalnega ljudskega kongresa z dne 27. decembra o odobritvi kolokacijskega sporazuma brez ustreznega upoštevanja ustave.

Hongkong in celinska Kitajsko sta decembra podpisala sporazum o vzpostavitvi hitrejšega sistema obveščanja za primere, v katerih so prebivalci ene regije v drugi regiji pridržani kot storilci kaznivih dejanj. Zavezala sta se, da se bosta obvestila v sedmih delovnih dneh (v kompleksnejših primerih je to obdobje nekoliko daljše), če bo oseba pridržana zaradi lažjih kaznivih dejanj. Sporazum, katerega sklenitev je spodbudilo izginotje petih knjigarjev, ponuja večjo preglednost.

Poleg tega je svet 1 989 elektorjev, vključno s približno 300 pandemokrati, decembra izvolil 36 hongkonških predstavnikov v Nacionalnem ljudskem kongresu. Volilna kampanja se je izpodbijala. V skladu z novimi predpisi, ki jih je marca sprejel Nacionalni ljudski kongres, so morali hongkonški kandidati podpisati izjavo, da bodo podpirali nacionalno ustavo in ustavo Hongkonga ter načelo „ena država, dva sistema“, obljubili zvestobo Ljudski republiki Kitajski in Posebnemu upravnemu območju Hongkong ter zavrnilo kakršno koli finančno pomoč tujih

držav v zvezi z volitvami. Na podlagi tega so bile razveljavljene vloge desetih kandidatov iz „lokalističnih“ in pandemokratičnih strank. Nazadnje je za 36 sedežev kandidiralo 49 kandidatov, pri čemer jih je bilo prvič izvoljenih 11.

Gospodarski razvoj

Hongkong še naprej cveti kot mednarodno finančno in trgovsko središče v Aziji ter ohranja vodilno vlogo v okviru različnih raziskav o globalni gospodarski konkurenčnosti. Vendar sta vlada in poslovna skupnost zaskrbljeni glede dolgoročnega konkuriranja hongkonškim regionalnim konkurentom. Vlada je leta 2017 vodila številne pobude za oblikovanje gospodarske prihodnosti Hongkonga, s čimer je poskušala spodbuditi večji razvoj, zlasti na področju inovacij in tehnologije, ter izkoristiti svojo vlogo v pobudi Kitajske „En pas, ena pot“.

Trajnostna rast v letu 2017

Ob nenehnem izboljševanju zunanjega gospodarskega okolja je Hongkong užival gospodarsko rast, nizko inflacijo in polno zaposlenost. Realna rast BDP je leta 2017 dosegla 3,8 %⁴, tako da se je 2-odstotna stopnja rasti iz leta 2016 skoraj podvojila. K širitvi so pripomogli obsežen izvoz blaga in storitev, izdatki za naložbe in potrošnja. Razmere na domačem trgu so bile dobre, k temu pa so prispevali ugodni zaposlitveni pogoji in bolj pozitivno poslovno vzdušje. Letna stopnja brezposelnosti je znašala 3,1 %. Inflacijski pritisk leta 2017 ni bil velik, in sicer je znašal 1,7 %.

Indeks Hang Seng je leta 2017 na podlagi obilnih likvidnih sredstev, pozitivnih tržnih napovedi in visokih dohodkov podjetij presegel druge pomembne azijske indekse. Na medletni ravni se je zvišal za več kot 35 % in 29. decembra 2017 znašal 29 919. Veliko je bilo dejavnosti prvih javnih ponudb, in to kljub manjšemu povprečnemu obsegu posla v primerjavi z letom 2016. Vendar je Hongkong izgubil položaj največjega svetovnega trga prvih javnih ponudb in se glede na zbrana sredstva v letu 2017 uvrstil na tretje mesto za New Yorkom in Šanghajem. K nižji uvrstitvi je morda delno pripomoglo dejstvo, da ni bilo velike vključitve v borzno poslovanje in da si kitajska tehnološka podjetja vse bolj prizadevajo za vključitev v borzno poslovanje v ZDA. Sredstva, zbrana s prvimi javnimi ponodbami, so se leta 2017 zmanjšala na 128,5 milijarde HKD, kar pomeni zmanjšanje za 34,2 %⁵. Približno 50 % podjetij, ki kotirajo na borzi, so bila celinska kitajska podjetja.

Hongkonška borza je 15. decembra 2017 ob priznavanju konkurenčnega pritiska, s katerim se Hongkong sooča pri privabljanju novih gospodarskih družb h kotiranju, naznanila, da bo razširila svoj režim kotiranja, tako da bo vključeval izdajatelje iz nastajajočih in inovativnih

⁴ Vir: Če ni navedeno drugače, je vse makroekonomske podatke izdal hongkonški oddelek za popis prebivalstva in statistiko.

⁵ Vir: Hong Kong Exchange and Clearing Ltd.

sektorjev s ponderiranimi strukturami glasovalnih pravic (dvorazredne strukture)⁶ ter biotehnoške izdajateljke pred prejetjem prihodkov. S spremembo položaja komisije za vrednostne papirje in terminske posle se je končal dolgotrajen spor o regulatorjevi zavrnitvi predloga o posebnih volilnih pravicah, potem ko je podjetje Alibaba Group Holding Ltd. leta 2014 kotiralo na newyorški borzi.

Hongkonški finančni regulatorji vodijo številne pobude za spodbujanje razvoja finančne tehnologije. Hongkonška vlada in regulatorji so z nasprotnimi strankami na drugih vozliščih finančne tehnologije, vključno z Združenim kraljestvom in Singapurjem, podpisali sporazume o sodelovanju za spodbujanje finančnih inovacij.

Z uvedbo sheme „Bond Connect“ (julija 2017) se bodo dodatno okrepile finančne povezave med Hongkongom in Kitajsko. Temelji na modelu sheme „Shanghai-Hong Kong Stock Connect“ (sodelovanje med šanghajsko in hongkonško borzo) (vzpostavljene leta 2014) in sheme „Shenzhen-Hong Kong Stock Connect“ (sodelovanje med šenžensko in hongkonško borzo) (2016). V prvi fazi je trgovanje omejeno na enosmerno trgovanje proti severu. Skupaj s shemo vzajemnega priznavanja skladov, ki je bila uvedena leta 2015, je Hongkong vzpostavil več kanalov, ki povezujejo njegove kapitalske trge s Kitajsko, in obdržal pionirsko vlogo v liberalizaciji kitajskih kapitalskih trgov.

Glavna upraviteljica Carrie Lam je v političnem nagovoru leta 2017 predlagala, naj se izdatki za raziskave in razvoj v petih letih podvojijo z 0,73 % na 1,5 % BDP, in navedla vrsto ukrepov za spodbuditev razvoja. Leta 2017 je bil za podporo tehnološkim zagonskim podjetjem ustanovljen sklad tveganega kapitala za inovacije in tehnologijo s proračunom 2 milijardi HKD. Hongkonška in šenženska vlada sta januarja podpisali sporazum, da bosta v kraju Lok Ma Chau, ki je na meji med obema mestoma, skupaj ustanovili inovacijski in tehnološki park. Obe strani sta upali, da se bosta pri tehnološkem razvoju dopolnjevali, da bi lahko konkurirali drugim svetovnim tehnološkim vozliščem.

Pobuda Kitajske „En pas, ena pot“ je bila ključni element pri oblikovanju politike za PUO Hongkong. Hongkonška vlada je poudarila potrebo po tem, da se izkoristijo priložnosti, ki izhajajo iz te pobude in razvoja zalivskega območja Guangdong-Hongkong-Macao („širše zalivsko območje“). Navedeni cilj je, da PUO postane vozlišče poslovnih storitev, finančno vozlišče in vozlišče upravljanja sredstev za pobudo „En pas, ena pot“ ter da mesto postane središče reševanja sporov in arbitraže za Azijsko banko za investicije v infrastrukturo (v nadaljnjem besedilu: AIIB). Hongkong se je junija 2017 pridružil AIIB kot nesamostojni član pod okriljem Kitajske.

Hongkonški organi ter komisija za nacionalni razvoj in reforme so decembra podpisali sporazum za olajšanje sodelovanja Hongkonga v pobudi Kitajske „En pas, ena pot“. Sporazum vključuje posebne ukrepe, osredotočene na šest ključnih področij, ki so:

⁶ Dvorazredna delniška struktura zagotavlja eni skupini delničarjev večje glasovalne pravice kot drugim skupinam. Priljubljena je pri tehnoloških podjetjih, deležniki na področju upravljanja podjetja pa jo še vedno štejejo za sporno.

- (i) financiranje in naložbe;
- (ii) infrastruktura in pomorske storitve;
- (iii) pospeševanje gospodarstva in trgovine;
- (iv) medosebni odnosi;
- (v) razvoj širšega zalivskega območja ter
- (vi) storitve posredovanja med projekti in reševanja sporov.

Povečuje se sodelovanje zasebnega sektorja v projektih „En pas, ena pot“, pri čemer je poslovni interes omejen predvsem na regijo ASEAN. Prvo obveznico „En pas, ena pot“ je decembra v Hongkongu izdala Kitajska razvojna banka.

Vlada je v skladu s prizadevanji, da bi okrepila svoji ureditvi za preprečevanje pranja denarja in financiranje terorizma, junija uradno razglasila predlog zakona za preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma (finančne institucije) (sprememba) iz leta 2017 ter predlog zakona o podjetjih (sprememba) iz leta 2017. Cilj prvega predloga zakona je bil uporaba zakonskih zahtev glede skrbnega preverjanja strank in vodenja evidenc v določenih nefinančnih podjetjih in poklicih pri opravljanju določenih transakcij. Cilj drugega predloga zakona je bil od podjetij, ustanovljenih v Hongkongu, zahtevati, naj z vodenjem registra pomembnih upravljavcev hranijo informacije o dejanskem lastništvu. Na zahtevo je treba uradnikom organa kazenskega pregona omogočiti inšpekcijski pregled tega registra.

Končni cilj obeh predlogov zakona je bil posodobiti regulativno ureditev Hongkonga, da bi se uskladila z mednarodnimi zahtevami, ki jih je razglasila Projektna skupina za finančno ukrepanje. Vendar se je vlada na podlagi pripomb, predloženih med posvetovanjem, odločila, da bo dostop do informacij o dejanskem lastništvu omogočila le pristojnim organom in jih ne bo dala na voljo javnosti. Pomembno je, da bi se zahteve glede razkritja uporabljale le za zasebna podjetja, ustanovljena v Hongkongu, ne pa za registrirana podjetja, ki niso ustanovljena v Hongkongu, ali podjetja, ki kotirajo na borzi v Hongkongu. Zakonodajni svet je 24. januarja 2018 oba predloga zakona sprejel.

Trgovinska politika

Na zunanjepolitičnem področju si Hongkong prizadeva za sklenitev sporazumov o prosti trgovini in naložbah, pri čemer se osredotoča na trgovinske in naložbene povezave v okviru pobude Kitajske „En pas, ena pot“. Leta 2017 je podpisal in sklenil številne dvostranske sporazume ter se začel pogajati z novimi partnerji, pri čemer je izvajal obstoječe sporazume o prosti trgovini z Novo Zelandijo, Evropskim združenjem za prosto trgovino in Čilom. Nadaljeval je pogajanja z Gruzijo in Maldivi. Maja je začel pogajanja o sporazumu o prosti trgovini z Avstralijo. Sporazum o prosti trgovini in povezani sporazum o naložbah z združenjem ASEAN sta bila podpisna novembra ob robu vrha ASEAN. Sklenjeni so bili sporazumi o zaščiti in spodbujanju investicij z Bahrajnom, Mehiko, Mjanmarom in ZAE, pogajanja pa so potekala z Iranom in Rusijo. Hongkong je ostal dejaven član STO in vdan podpornik multilateralizma.

Kar zadeva regionalno povezovanje, sta bila junija 2017 podpisana dva nova sporazuma, in sicer sporazum o naložbah ter sporazum o gospodarskem in tehničnem sodelovanju v okviru sporazuma o tesnejšem gospodarskem sodelovanju (CEPA) med Hongkongom in celinsko Kitajsko. Sporazuma hongkonškim podjetjem dodeljujeta najbolj preferenčen naložbeni dostop do Kitajske – v sektorju storitev in drugih sektorjih – in mu utirata pot za okrepljeno sodelovanje v pobudi Kitajske „En pas, ena pot“. Poleg tega je bil oktobra z Macaom podpisan sporazum o tesnejšem gospodarskem sodelovanju. Hongkong in Macao sta s celinsko Kitajsko sklenila ločena sporazuma CEPA. Vse tri uprave predvidevajo, da bodo na podlagi svojih sporazumov CEPA vzpostavile novo, skupno platformo za pospeševanje nadaljnje liberalizacije ter spodbujanje trgovine in naložb na „širšem zalivskem območju“.

Nepremičninski trg in stanovanja

Nepremičninski trg je zaradi nizkih obrestnih mer, presežne likvidnosti in velikega povpraševanja vlagateljev leta 2017 dosegel rekordno raven. Zlasti so se zvišale cene zasebnih stanovanjskih nepremičnin, in sicer za 16,7 %⁷ v primerjavi z letom 2016, zaradi česar je Hongkong postal najdražji stanovanjski trg na svetu. Njegovo mestno središče je kupcem zasebnih stanovanj na svetovni ravni cenovno najmanj dostopno. Stanovanja v novih zgradbah so povprečno vse manjša, da bi bila kupcem novih zasebnih stanovanj cenovno dostopnejša. Medtem ko so se cene stanovanj in najemnine v zasebnem sektorju še naprej zviševale, se je povpraševanje po javnih stanovanjih povečalo bolj kot kdaj koli.

Hongkonški organi si močno prizadevajo za povečanje dobave in obvladovanje povpraševanja, vendar vidne izboljšave za zdaj še niso bile dosežene. Še naprej so se izvajali ukrepi na podlagi povpraševanja, ki so bili uvedeni v prejšnjih letih (na primer strožji pogoji za hipotekarna posojila in uvedba 15-odstotne dvojne kolkovine za kupce, ki ne kupujejo prvič). Uvedene ali izpopolnjene so bile različne vrste shem javnih stanovanj, razvoj projektov pa se je pospešil. Vendar je doseganje cilja dolgoročne stanovanjske ponudbe zaradi pomanjkanja zemljišča za vlado še vedno velik izziv. Glavna upraviteljica je septembra 2017 imenovala 30-člansko delovno skupino, da bi dosegla splošno soglasje v skupnosti. Delovna skupina za ponudbo zemljišč bo leta 2018 sodelovala z javnostjo, da bi raziskala različne sporne možnosti, kot so rekultiviranje površin, pospeševanje obnove mest in izkoriščanje narodnih parkov.

Fiskalno upravljanje, revščina in razlike v premoženju

Vlada Hongkonga je od leta 1997 ustvarila velike davčne rezerve. Finančni sekretar Paul Chan je februarja 2017 predstavil močno davčno poročilo o PUO Hongkong, v katerem je navedel proračunski presežek v višini 3,7 % BDP za obdobje 2016–2017 in predvidene rezerve v višini 37 % BDP za obdobje 2017–2018. Proračunski presežek je bil namenjen vrsti enkratnih koncesijskih ukrepov, poleg tega pa tudi večjim izdatkom za skrb za starejše in

⁷ Vir: Hong Kong Property Review – mesečna priloga, oddelek PUO Hongkong za ocene in vrednotenje.

razvoj inovacij. Glede na to, da davčne rezerve presegajo 1 bilijon HKD, se je glavna upraviteljica Carrie Lam zavezala, da bo povečala izdatke na številnih področjih politike. Ugoden fiskalni položaj je upravi omogočil tudi zmanjšanje davčne obremenitve podjetij. Poleg drugih ukrepov je glavna upraviteljica predlagala, naj se za prva 2 milijona HKD dobička stopnja davka od dohodkov pravnih oseb prepolovi na 8,25 %.

Kljub stabilni gospodarski rasti in polni javni blagajni se je stanje revščine slabšalo, razlike v dohodkih pa povečale, predvsem zaradi hitreje starajočega se prebivalstva. Najnovejša vladna študija⁸ je pokazala, da 1,35 milijona od 7,35 milijona prebivalcev mesta živi pod uradnim pragom revščine. Stopnja revščine se je leta 2016 zvišala za 0,2 % in dosegla rekordno raven 19,9 %. Vlada se je zavezala izvajanju ustrezne davčne politike in politike socialne varnosti, da bi različni sloji družbe imeli koristi od gospodarskega razvoja in državnih sredstev.

Politika varstva okolja

Varstvo okolja je leta 2017 zasedlo višje mesto v političnem programu. Številne pobude in zakonodajni postopki so bili uvedeni in so se začeli izvajati. Hongkong se je zavezal, da si bo prizadeval za prehod na nizkoogljično gospodarstvo in da bo postal najbolj zelena regija Kitajske. Januarja je v odziv na Pariški sporazum objavil poročilo „Podnebni akcijski načrt za obdobje po letu 2030“. V njem je določen nov cilj Hongkonga za absolutno zmanjšanje emisij ogljika za 26 % do 36 % do leta 2030 v primerjavi z letom 2005 in opisani usklajeni načrti za doseganje tega cilja. V okviru prizadevanj za zmanjšanje količine odpadkov v mestu in boljše ravnanje z njimi je bil marca objavljen podroben predlog za shemo pristojbin za komunalne trdne odpadke, ki bo uvedena leta 2019.

Decembra je začel delovati najsodobnejši obrat za ravnanje z odpadno električno in elektronsko opremo. Ta obrat, ki ga je zgradilo in ga upravlja evropsko podjetje za ravnanje z odpadki (v skupnem podjetju z lokalnim ponudnikom storitev), je bil prvi tovrsten obrat v Hongkongu. Hongkong je začel izvajati tudi tristopenjski načrt za postopno odpravo trgovine s slonovino do konca leta 2021. Vlada je junija 2017 zakonodajnemu svetu predložila v pregled zadevni predlog zakona (sprejet je bil januarja 2018).

Dvostranski odnosi in sodelovanje med EU in Hongkongom v letu 2017

Evropska unija in Hongkong sta pomembna trgovinska in naložbena partnerja. V letu 2017 sta še naprej krepila dvostranske odnose.

Evropska unija je drugi največji trgovski partner Hongkonga (za Kitajsko) in eden od njegovih ključnih tujih vlagateljev. EU je še vedno največji tuji poslovni podpornik v Hongkongu, saj ima v mestu sedež več kot 2 100 podjetij iz EU. Hongkong pa je 14. največji partner EU v trgovanju z blagom in eden od ključnih azijskih partnerjev v trgovanju s storitvami.

⁸ Vir: poročilo o stanju revščine v Hongkongu leta 2016, vlada PUO Hongkong, november 2017.

Izvoz blaga iz EU v Hongkong se je leta 2017 na medletni ravni povečal za 5 % na 36,8 milijarde EUR, vrednost uvoza iz Hongkonga pa je znašala 11,2 milijarde EUR, kar pomeni velik presežek za EU v znesku 25,6 milijarde EUR, tj. četrti največji zunanjetrgovinski presežek EU. Izvoz blaga iz EU v Hongkong spodbuja veliko povpraševanje po strojih in opremi, nakitu, oblačilih, luksuznem blagu, živilih, vinu in avtomobilih.

Dvostranska trgovina s storitvami med EU in Hongkongom je ostala stabilna. Leta 2016 (zadnje leto, za katero so na voljo podatki) je znašala 22,3 milijarde EUR. Uvoz storitev iz Hongkonga v EU je dosegel 11,4 milijarde EUR, izvoz v Hongkong pa 10,9 milijarde EUR, torej je primanjkljaj EU znašal 461 milijonov EUR.

Dvosmerni naložbeni tokovi med EU in Hongkongom so precejšnji. Hongkong je eno od glavnih območij za neposredne naložbe EU. EU je drugi največji tuji vlagatelj v Hongkong (za celinsko Kitajsko), pri čemer se ne upoštevajo središča „off-shore“, in je leta 2016 (najnovejši razpoložljivi podatki) prispevala 9,7 % celotnih tujih neposrednih naložb. Velik delež naložb EU na Kitajsko pride prek Hongkonga. Med glavnimi razlogi za to so visokokakovostni ponudniki storitev in pravna država. Hongkong pa ostaja drugi najpomembnejši azijski neposredni vlagatelj v EU (za Japonsko), delno zato, ker Kitajska velik del naložb v Evropo opravi prek Hongkonga. Leta 2017 (marca in novembra) so med EU in Hongkongom potekali neuradni pogovori v zvezi z morebitnim začetkom pogajanj o sporazumu o naložbah.

Enajsto letno srečanje, v okviru katerega je potekal strukturiran dialog med EU in Hongkongom, je bilo 16. novembra v Hongkongu⁹. Strani sta razpravljali o zelo različnih temah in opredelili področja za nadaljnje sodelovanje, ki so zlasti zaščita intelektualne lastnine, carinske zadeve, okolje (ravnanje z odpadki ter nedovoljena trgovina s prostoživečimi živalskimi in rastlinskimi vrstami) in politika konkurence. Izmenjali sta mnenja o regulativnih zadevah, vključno z lahkimi javnimi avtobusi in javnim naročanjem, ter se dogovorili, da si bosta še naprej prizadevali za boljše medsebojno razumevanje skrbi in prednostnih nalog. Prvič je ob robu strukturiranega dialoga potekalo srečanje strokovnjakov za finančne storitve. Strani sta se seznanili o razvoju v zadevnih sektorjih in obravnavali načine za okrepitev sodelovanja v zvezi s finančno ureditvijo, zlasti glede enakovrednosti postopkov in vzajemnega priznavanja skladov.

Kar zadeva carinsko sodelovanje, EU in Hongkong trenutno ocenjujeta združljivost svojih zadevnih programov o pooblaščenih gospodarskih subjektih zaradi morebitne sklenitve sporazuma o vzajemnem priznavanju. EU se je zavezala, da bo v letu 2018 nadaljevala proces vzajemnega priznavanja pooblaščenih gospodarskih subjektov s Hongkongom.

⁹ https://eeas.europa.eu/delegations/benin/35762/joint-press-statement-structured-dialogue-meeting-between-hksarg-and-european-union-explores_en.

Mehanizem sofinanciranja, ki ga je svet Hongkonga za nepovratna sredstva za raziskave vzpostavil leta 2015, da bi spodbujal sodelovanje na podlagi okvirnega programa EU Obzorje 2020, se je še naprej uspešno izvajal. Prvo leto izvajanja programa je bilo uspešno, sredstva za obdobje 2016–2017 pa so bila v celoti dodeljena.

EU je v okviru svojega programa za pošteno obdavčitev na svetovni ravni 5. decembra razkrila seznam nekooperativnih davčnih jurisdikcij (v nadaljnjem besedilu: seznam). Hongkong ni bil vključen v seznam zaradi nedavno sprejete politike in zakonodajnih predlogov ter zaveze, da bo obravnaval skrbi, ki jih je EU opredelila med postopkom pregleda, zlasti v skladu z merili preglednosti in poštene obdavčitve. Hongkong se je zato štel za kooperativno jurisdikcijo, če bo do konca leta 2018 uspešno izpolnil svoje zaveze. EU bo spremljala učinkovito izvajanje teh zavez in bo nadaljevala konstruktivni dialog, ki ga je vzpostavila s hongkonškimi organi.

Interese podjetij EU v Hongkongu zastopa predvsem Evropska gospodarska zbornica. Ima pet sektorskih „poslovnih svetov“, ki se osredotočajo na avtomobilski sektor, intelektualno lastnino, energetiko in okolje, finančne storitve ter obveščanje, komuniciranje in tehnologijo. Da bi olajšala dialog z vlado, tesno sodeluje z uradom EU v Hongkongu in Macau. Evropska gospodarska zbornica si je leta 2017 prizadevala za zanesljivejše in bolj usklajeno zastopanje poslovne skupnosti EU, tako da je vladi predložila obsežno dokumentacijo, v kateri je poudarila interese, prednostne naloge in priporočila evropskih podjetij, poleg tega je organizirala številne sektorske okrogle mize z vladnimi predstavniki, da bi okrepila povezavo med podjetji in vlado.

Diplomatske misije EU in držav članic v Hongkongu so še naprej sodelovale pri večanju prepoznavnosti EU v Hongkongu. Urad EU v Hongkongu je v ta namen organiziral več srečanj za „dialog“ med voditelji misij EU, vodilnimi člani hongkonške vlade, zakonodajnega sveta in pravosodja ter drugimi vodilnimi osebnostmi, tudi iz poslovnega sveta. EU in Hongkong sta si skupaj prizadevala tudi za okrepitev stikov na medosebni ravni, zlasti na področju akademskega sodelovanja, mobilnosti študentov ter kulturnih in ustvarjalnih industrij.

Diplomatske misije EU in kulturni inštituti so z lokalnimi partnerji sodelovali pri številnih dejavnostih na medosebni ravni. Primeri teh dejavnosti so filmski festival EU z otvoritvenim koncertom, prva stojnica EU na hongkonškem knjižnem sejmu, evropski dan jezikov, natečaj kratkega animiranega filma na temo EU za lokalne šole, čistilna akcija obale in več seminarjev, osredotočenih na človekove pravice. EU upa, da bo lahko na podlagi tega zagona nadaljevala delo z vlado, civilno družbo in podjetji na področju spodbujanja izmenjav informacij o pravicah in svoboščinah.

V letu 2017 se je zvrstilo več obiskov iz institucij EU na visoki ravni. Vrhunec je bil decembrski obisk podpredsednika Evropske komisije Valdisa Dombrovskisa, ki se je srečal z glavno upraviteljico, finančnim sekretarjem, sekretarjem za finančne storitve in hongkonškim monetarnim organom. Poslanci Evropskega parlamenta so Hongkong leta 2017 obiskali

dvakrat. Evropski parlament je 13. decembra sprejel priporočilo o Hongkongu¹⁰, pri čemer je upošteval razvoj 20 let po izročitvi.

¹⁰ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P8-TA-2017-0495+0+DOC+XML+V0//SL>.